

Asia: LVM035:00/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Viite: Lausuntopyyntö VN/13450/2020

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin lausunto valtioneuvoston periaatepäätösluonnokseen: "Valtioneuvoston periaatepäätös logistiikan digitalisaatiosta".

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua periaatepäätösluonnoksesta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

1 Periaatepäätösluonnoksen tausta ja tavoitteet

Luonnoksessa on hyvin tunnistettu keskeiset kytkökset parhaillaan käynnissä oleviin strategisiin suunnitelmiin, ohjelmiin ja tiekarttoihin. Periaatepäätösluonnosta on valmisteltu poikkihallinnollisesti ja toimenpiteissä on vastuutahoja usealta eri hallinnonalalta, kuntasektorilta sekä yrityssektorilta. Tätä voi pitää erittäin hyvänä, oma haasteensa on eri vastuutahojen sitouttaminen toimenpiteiden toteutukseen.

Periaatepäätösluonnoksen tavoitteet ovat kannatettavia, joskin aika yleisellä tasolla. Digitalisaation roolia logistiikan tehostamisessa on käsitelty osana taustaosiota. Tehokkuus ja tuottavuus olisivat olleet sopivia myös periaatepäätöksen tavoitteiksi. Perinteisesti logistiikan perimmäisenä tarkoituksena on ollut materiaali-, raha- ja tietovirtojen mahdollisimman tehokas ja taloudellinen hallinta. Hiilijalanjälkeen vaikuttaminen on tullut mukaan päästövähennystavoitteiden myötä, mutta tehokkuus ja tuottavuus ovat edelleen tärkeitä sekä kansallisen että yritysten kilpailukyvyyn kannalta. Ehdotamme tehokkuuden ja tuottavuuden tuomista osaksi periaatepäätösluonnoksen tavoitteistoa.

2 Periaatepäätösluonnoksen toimenpiteet

Luonnoksessa on varsin kattava kokonaisuus toimenpiteitä logistiikan digitalisaation edistämiseksi. ITS Finland pitää periaatepäätöstä hyvänä ja kannattaa toimenpiteitä. Toimenpiteissä on selkeä sisältö, vastuutahot nimetty ja toimenpiteiden toteutukseen on myös osoitettu resurssia. Toimenpiteissä on otettu huomioon sekä kansallinen että kansainvälinen näkökulma ja niissä mukana sekä julkinen sektori, akatemia että yksityinen sektori.

Logistiikka on toimialana hyvin markkinalähtöinen. Uudet digitalisaatioon liittyvät innovaatiot syntyvät pääsääntöisesti yrityksissä. Logistisen ketjun eri tietojen digitalisointi ja digitaalisen tiedon saatavuuden edistäminen parantavat järjestelmän tehokkuutta ja luovat uusia innovatiivisia mahdollisuuksia logistiikan toimijoille. Tiedon avaamisen osalta on tärkeää kuulla yritystoimijoiden näkökulmat esim. yrityssalaisuuden piirissä olevien tietojen osalta. Yrityksille pitää jäädä motivaatio omien innovaatioiden synnyttämiseen ja kehittämiseen. Sama koskee tiedon avaamisen lisäksi myös laajemmin yritysten digitaalisia prosesseja, kuten koodaamista ja analytiikkaa. Liiallinen avoimuuden vaatimus voi pahimmillaan vähentää yritysten motivaatiota innovointiin ja olla jopa este alan kehitykselle.

Toimenpiteissä on tunnistettu oleelliset teemat. Periaatepäätöksen tuloksellisuus ratkaistaan pitkälle toteutuksessa. Vastuutahojen sitouttaminen on toteutuksessa avainasemassa. Erityisesti tämä koskee yritystoimijoita, joiden tulee löytää tekemisestä selkeä linkki liiketoimintaan.

Erillisinä hyvinä nostoina haluamme tuoda esille seuraavat teemat, joista on alalla ollut pitkään puhetta, mutta joiden etenemien olisi hyvä nopeuttaa:

- Tietoympäristöt ja standardisointi. Erittäin tärkeä kokonaisuus, jossa ratkaistaan pitkälti toimitusketjun laatu sekä kansallisessa että kansainvälisessä liikenteessä.
- Reaaliaikatalous. Avain uusiin innovaatioihin ja liiketoimintamalleihin. Huomattava potentiaali tuottavuuden ja tehokkuuden lisäämiseen sekä harmaan talouden ehkäisemiseen.
- Digitaalisen ja fyysisen infrastruktuurin yhteiskehittäminen. Kaikissa fyysisen infrastruktuurin hankkeissa tulisi tarkastella myös digitaalisen infran integrointi. Molempien infrastruktuurien laatu ja kehittäminen on tärkeää.
- Logistiikan digitalisaation tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan ja EU-hankerahoitusosaamisen kehittäminen. Kansallinen kilpailukyky tarvitsee osaamista ja rahoitusta. Tässä aito tarve PPP-yhteistyölle.
- Kaupunkilogistiikka. Iso tema isossa muutoksessa päästötavoitteiden ja kulutustarpeiden muutosten vuoksi.

- Ekosysteeminen ajattelu. Innovaatioista yli 90 prosenttia syntyy ekosysteemeissä. Ekosysteemit tarvitsevat yhteisiä tavoitteita, yhteiskehittämistä, osaavaa orkestrointia ja yhteisiä pelisääntöjä. Ja erityisesti pitkäjänteisyyttä.
- Kestävä kasvu. Liikennealan kestävän kasvun ohjelma kattaa sekä liikenteen että logistiikan. Siinä digitalisaation koko keinovalikoima valjastetaan yritysvetoisen ja vientivetoisen kasvun aikaansaamiseksi.

3 Lopuksi

Periaatepäätösluonnos on tärkeä kokonaisuus tärkeään teemaan. Se ei ole ”liian” visionäärinen eli konkretian taso säilyy hyvänä. Logistisen tehokkuuden rinnalla on nyt tarkasteltu myös laajemmin globaalia logistiikkamarkkinaa suomalaisten yritysten kohdemarkkinana. Siellä on tilaa niin tietojärjestelmien, sovellusten, data-analytiikan, keinoälyn, koneoppimisen ja automatiikan osaajille puhumattakaan satamalogistiikan, laivateollisuuden, metsälogistiikan jne. toimijoista. Logistiikkasektori on erinomaisen mielenkiintoisessa murrosvaiheessa kuten koko liikennesektorikin.

Suomi on korkean teknologian ja erityisesti insinööriosaamisen kärkimaita maailmassa. Kansainvälisissä vertailuissa digitalisaation mahdollistava infrastruktuurimme on kärkiluokkaa. Sen sijaan näiden mahdollisuuksien hyödyntäminen ja kaupallistaminen eivät ole olleet samalla tasolla. Periaatepäätösluonnoksen toimeenpano vie logistiikka-alaa lähemmäksi kansainvälisiä miljardimarkkinoita.

Kunnioitavasti,

Marko Forsblom

ITS Finland ry

Forsblom Marko
ITS Finland ry